

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.
Lastnik in izdajatelj:
Jugoslovenska delavska tiskovna družba v Chicago, Ill.

Naročnina: Za Ameriko \$1.50 za celo leto, 75c za pol leta, 50c za tri mesece. Za Evropo \$2 za celo leto, \$1 za pol leta.

Opomba: Pri naročilih v celoti plačati. Pri naročilih na delo plačati ob dobavi. Pri spremembi naslova v celoti plačati.

PROLETARIAN

Owned and published EVERY TUESDAY by
South Slavic Workmen's Publishing Company
Chicago, Illinois.

Glasilo Slovenske organizacije
Jugosl. socialistične Zveze v
Ameriki.

SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada,
\$1.50 a year, 75c for half year. Foreign countries
\$2 a year, \$1 for half year.

ADVERTISING RATES on agreement.

NASLOV (ADDRESS):
"PROLETAREC"
1146 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

REPUBLIKANSKA DEMAGOGIJA.

Najnovejša platforma (program in načelna izjava) republikanske stranke je najjasnejše ogledalo demagoštva, farbarije in političnega oportunitizma, kar jih je kdaj katera izmed obeh starih strank ponudila ameriške- mu narodu.

Ni še dolgo od tega, ko je ogorčeno splošno ljudsko mnenje, katero je vodilo v boj socialistično-časopisje, upjivalo na kongres, da ta ni sprejel skandaloznega Root-ovega predloga, ki hoče za- braniti vstop na meriška tla vsem političnim begunom drugih držav ter tako narediti Združene države za neumljenega rabelja.

Isti senator Root je bil izvoljen za predsednika republikanske konvencije in kot tak je imel u- plivno besedo pri določevanju strankine platforme. Toda čujte in strnite, ista stranka, kateri je Root na konvenciji majaril, ista stranka je sprejela brez Rootovega ugovora naslednji odstavek v svojo platformo.

"Pravica zavetišča je dragocna lastnina ljudstva v Z. državah. Ta pravica se nikakor ne sme od- stopiti ali omejit."

Root in njegova stranka imata namreč take skomine po glasovih tujezemnih volilcev, da sta pozabila na vse američiste in socialiste, zoper katere je bil Root-ov pred- log naperjen.

Dalje! Pred par meseci se je vsa ameriška javnost zgražala nad odkritimi skandalom v zvezi- nem oddelku za poljedelstvo, kjer je bilo požrešnim kapitali- stom dovoljeno, da so prodajali ameriškega ljudstvu pokvarje- na in zastrupljena živila. Sedaj pa republikanska stranka, pod koje okriljem so se vršile vse o- menjene lumparije, brez vsakega sramu izjavlja, da je pospeševala in uveljavljala zakone o nepo- kvarjenih živilih in čistih zdravil- lih. Vlado početi je v podpiranju in ščititju kapitalističnih samo- pasnežev je bilo tako ostudno, da je bil glavni kemik v tem od- delku dr. Harvey W. Wiley mor- alno prisiljen zapustiti svojo službo, ker so bile lumparije nje- govih predstojnikov že pregoro- stasne.

V tej platformi dalje čitamo: "Mi se radostimo na uspehih re- publikanske stranke v obranitvi naravnih bogatstev, katera naj u- porablja ljudstvo brez zgrebe in monopola." Kaj sličnega more napisati le največja moralna pro- palica, kajti vsakomur, ki količ- kaj čita ameriško časopisje, mo- ra vedeti, da barantajo republi- kanski politiki z naravnimi bo- gatstvi, da se bog usmili. Ako je republikanska stranka ponosna na svoje uspehe, kdo je potem prodal raznim lesnim trustom na stotisoče akrov najlepših gozdov za sramotno nizko ceno, kdo je prodal raznim Guggenheimom in Ballingerjem obsežne in najbo- gatejše premogovnike v Alaski in drugih državah; kako so razni zemljiški spekulantje prišli do obsežnih zemljišč, itd. itd. Repu- blikanski politiki imajo pa na- omdnje tudi prav in se prav lahko vsele uspehov, kajti "napitni- na" pri teh transakcijah z ljuds- kim premoženjem, gotovo ni bi- la majhna.

Opombe vredno je tudi, da so republikanci opustili v svoji plat- formi dosedanja točka o omejitvi skandaloznega in krivičnega za-

kona glede sodniških prepovedi (injunctions), ki je bila prava vada za delavstvo pri zadnjih vo- liltvah. Republikanci vedo, da niso za delavstvo nič storili v zadnjih štirih letih, zato nečje delavce spominjati na svoje ob- ljube pri zadnjih voliltvah, ker bi jim to gotovo ne koristilo. Tre- ba je novih obljub, novega "bluf- fa", ki bo vlekel. Ta opustitev dalje priča, da so republikanski politiki izgubili vsa strah pred trmoglavim in nadutim Gompers- om, ki je prišel v Chicago na konvencijo prodajati svoje omeje- no modrost o zboljšanju delavskega položaja. Do lebos so imeli republikanci res še nekaj strahu pred Gompersom, predsednikom ameriške delavske federacije, a letos je doživel brtko blamažo.

V letošnji platformi republi- kanske stranke je dalje izpuščen tudi znani odstavek proti socializmu, ki je "povečeval" plat- formo l. 1908. Republikanci so namreč sprevideli, da je svarenje proti socializmu najboljša rekla- ma za socializem, zato pa nečje narediti še ene reklame za nas socialiste.

Dá pa izpuščene odstavke na- domestijo, so deli s platformo od- stavek, ki gotovo nima drugega namena kakor preslepiti delavce. Odstavek se glasi: "Stranka bo stremela za tem, ne samo v zak- onodajni celega naroda, ampak tu- di v nekaterih državah, da se sprejmejo zakoni in varstvo ljuds- ke varnosti in zdravja, zakoni o omejitvi ženskega in otro- čjega dela ter o varstvu delavcev v nevarnih poklicih in končno važne zakone, o povračevanju v slučaju nezgod, bolezni ali smrti.

Ako bi imela republikanska stranka res kaj sreča za delavce in za pravičnost, bi to lahko že neštokrat pokazala, saj je bila nad eno desetletje neprestano na krmilu naše vlade. Istina pa je, da je republikanska stranka prava dekla kapitalistov in njihovih interesov. Dvema go-podoma pa ničče ne more streči, zato tudi republikanska stranka ne, kajti in- teresi delavcev in interesi deloda- jalev so si v vednem nasprotju.

V stranki, ki imajo glavno be- sedo Rockefeller, Morgan "et tuti quanti", ni prostora, za de- lavstvo!

ZENSKO DELO NA JAPON- SKEM.

Tudi na Japonskem se vedno pomnožuje delo žensk. Po zadnjih poročilih je bilo svoj čas zaposle- nih v raznih tovarnih na Japon- skem 700.000 žensk, od katerih je pa le malo odstotkov odrastlih. Ogromno večino tvorijo otroci pod 14 in celo pod 10 let starosti. Tako je n. pr. v tovarnah za vžig- alnice vposlenih 20 odstotkov de- let pod 10 let. Podjetniški vzdr- žujejo celo aramide agentov, ki jim vedno dovažajo novih otrok v velikem številu, katere potem izkoriščajo. S 15 ali 17 leti se o- troci zopet vračajo v svoje vase, ker so že popolnoma izrabljeni. Ravna se z otroci jako slabo, da celo brutalno, kar je tembolje verjetno, ker otroci stanujejo v tovarniških prostorih. Kaznujejo jih s tem, da jim ne dajo jesti, prepevajo jih z bičem ali pa za- pirajo v temnice. Poslovodje ima- jo pravico izrabljati otroke še tu- di na drug način. Morala tih ljud- jih je jako nizkotna. Čez uro de- lajo pogostoma do pol noči, tudi ob nedeljah delajo. Posamezne predilnice delajo sploh tudi po noči ob jako slabi razsvetljavi. Navzlic tem vnebovpijočim raz- meram ni mogoče v parlamentu predvzeti v varstvenim zakonom. Član gospodske zbornice dr. Ku- vada si je prizadeval vsaj nekaj doseči, toda večina je glasovala proti vsakemu tozadevnemu za- konu.

STE ŽE SLIŠALI KAJ O ZA- DRUŽNI TRGOVINI ALI KONSUMIH.

Kdor se želi poučiti natančneje o združnih podjetjih, — kar je treba znati vsakemu, ki se šteje naobraženim naj nemudoma naro- či knjigo "ZADRUŽNA PRODAJALNA ALI KONSUM", ki jo je založila slov. sekcija J. S. Z.

CENA KNJIŽICI JE 15c ENA S POŠTINO in se jo naroča pri upravnistvu Proletarca, 2146 Blue Island Ave., Chicago, Ill. Trgovci knjig dobe popust.

Strokovno gibanje.

Karl Kautsky.

Boji med mezdnimi delavci in njih izkoriščevalci niso nič novega. Najdemo jih že ob koncu srednjega veka v rokodelstvu, med pomočniki in mojstri, bržko so se pričele vzbujati v mojstrih pod vplivom tedaj se razvijajoče produkcije blaga in pod vplivom svetovnega prometa kapitalistične slutnje in nagnenja. Marsi- kateri med njimi je poskušal že v 15. stoletju številu pri njem vposlenih pomočnikov, tako pom- nožeti, da bi lahko živel od njih dela, ne da bi bilo treba njemu samemu delati, ali pa je vsaj po- skušal inaprtiti pomočnikom o- gromen del vsega dela. Opažala so se stremjenja po povečanju de- lovnih dni, po omejitvi praznik- ov, celo stremjenja po nedelj- skem delu. Pri tem so se skušali gospodje mojstri ločiti od po- močnikov; ti naj bi se zadovo- ljili s slabo hrano itd. Družinska vez se je zrahljala. Slednjič so se začeli ehoovski mojstri še bolj odločevati, pomočniki, ki niso bili sinovi ali zetje mojstrov, so silno težko postali mojstri, pogosto jim je bilo to popolnoma nemogoče. Tako je bil pomočnikski poklic vedno bolj poklic zase, nehal je biti samo postaja med učencem in mojstrom.

Če so mojstri začeli igrati ka- pitaliste, je bila njih posledica, da je dobilo razmerje med njimi in njih delavci več ali manj ostre- ne poznejše nasprotja med ka- pitalističnimi podjetniki in mez- dnimi proletarci. Toda pomočniki se niso dali primerjati s ponižni- mi in ponižanimi proletarci pora- jajoče se velike industrije. Klju- bovalno in bojvito niso samo prestregli slehnega udarca, na- merjenega proti sebi, ampak so odgovorili nanj še s silnejšim od svoje strani. Mesta so bila majh- na, število pomočnikov vsakega poklica je bilo zatogadelj po me- stih razmeroma nezadostno. Bilo jih je tem lažje združiti, ker je imela navadno vsaka obrt posebno u- lice. Delo je sicer ločilo drugega od drugega samo malo število, redko več kakor eden ali dva, je delalo pri enem mojstru. Število praznikov v letu je bilo veliko, družabnost je tedaj igrala v živ- ljanju slehnega posameznika prav tako vlogo kakor delo, in družabnost je združila pomočni- ke. Njih pivnice so bile središča njih organizacij, izhodišča bitk, ki so jih bili z mojstri. Kdor od pomočnikov ni sodeloval, je bil izobčen. V sled ločitev poklicev drugega od drugega je bila za po- močnika izključitev iz pomočniš- tva njegovega rokodelstva ti- stega pomena kakor izključitev iz družbe. Pomočniška organiz- acija ene stroke je torej obsežala vse pomočnike v isti stroki. Indu- strijska rezervna armada je bila nepoznana, pridobivanje delav- cev iz tujih poklicev je bilo iz- razlogov nemogoče, ni čuda, da je bilo stalšče pomočnikov nasproti mojstrom razmeroma največ u- godno. Orožje, ki so ga rabili, je bilo uhanje dela in razglasitev slabega glasu — stavke in bojko- ti — in s tem orožjem niso pri- zanašali. Našim ehoovskim sanja- čem, ki sanjarijo o obnovitvi srednjeveškega rokodelstva in se nadejajo od te obnovitve miru med delavci in njih izkoriščeval- ci, bi se lasje upoklonili, če bi se danes v razmerju z razvojem in- dustrije tako pogosto in tako tr- dovratno stavkalo kakor v me- rajnih rokodelstvih 15. in 16. sto- letja.

Sele ko je prišla na površje moderna državna oblast, so tu- di pomočniki spoznali, da prih- ajajo drugi časi. Zadržanje delav- cev je bila ena prvih uslug, ki jih je nova oblast izkazala buržva- ziji, in je še do danes ostala ena njenih glavnih nalog. Začela se je doba mezdnih taks (to se pra- vi maksimalnih mezd) in prepove- di ali vsaj policijskega zatira- nja vseh organizacij mezdnih de- lavcev. Vendar pa se tudi državi ni posrečilo, da bi popolnoma u- dušila odpor pomočnikov. Pomo- čniki so vedeli prav tako dobro kakor njih nasprotniki, kako moč imajo, če združijo vse svoje mo- či, in kako so slabotni, brez orga- nizacije. Povsod so se z vsjo ži- lavostjo sklepale organizacije. Kjer so jim bile javne organiza-

cije onemogočene, so ustanovili tajne. Z najhujšimi kaznimi in mukami so jih kaznovali, a ven- dar niso mogli omajati njih zdru- žitve. Čeprav so bila trpljenja in težave, ki jih je prinesel proti- socialistični zakon nemškemu proletariatu, dovolj huda, vendar so morali v marsikaterih deželah pretrpeti delavci v teku zadnjih stoletij in tje do srede 19. sto- letja. In vendar so vsa preganja- nja premagali.

Večina delavcev porajajoče se kapitalistične manufakture pa ni imela tiste odporne sile kakor rokodelski pomočniki. Za izgo- tovitve celega izdelka potrebna dejanja so, kakor smo že omenili, v manufakturni prideljena različ- nim delavcem, katerih vsakdo mora opravljati enega ali več raz- meroma preprostih opravil. Učna doba delavca se na ta način skrči pojavljati se že začena delo žensk in otrok. Nadalje so se ro- dile v velikih industrijskih me- stih pod gospodstvom manufak- ture velike delavske armade. Pri tem je nemogoče, da bi se delavci med sabo osebnostno poznali, kakor je bilo samoposebi umevno pri pomočnikih v srednjeveških ma- lih mestih. V sled razvoja velikih mest so seveda deloma trpeli tudi rokodelski pomočniki, toda ne- tako močno, kajti v tisti meri, ka- kor je raslo njih število, je ras- tala tudi mnogoglavnost in z njo nesložnost njih nasprotnikov, mojstrov. V kapitalističnem po- djetju pa stoji mnogostevilni de- lavci maloštevilnim podjetnikom nasproti, ki se lahko sporazumi- jo. Temu se je še pridružilo, da je ehoovsko gospodarstvo oviralo razvoj manufaktur v starih me- stih. Ta podjetja so se morala u- stanoviti izven ehoovskega okoli- šča, večinoma na deželi, kjer se je dalo delavce lažje nadzirati in kjer delavci niso imeli nikake za- slombe v drugih plasteh delavskega prebivalstva in so bili na- vezani edino na delo v manufak- turi.

Slednjič pa so delavcem čas za družabne sestanke, to važno sred- stvo za združevanje in iz njega izvirajoče enotnost in boj, zelo skrčili, zlasti z odpravo srednje- veških praznikov.

Sicer združuje manufakturna večje delavske množice pri delu in jih sili k skupnemu delu, k ko- operaciji. Toda blagodejne posled- dice, ki izvirajo iz tega za sloge delavcev, se deloma uničijo s tem, da se niso le delavci enake stopnje rekrutirali iz najrazličnejših plasti prebivalstva, ampak da so se različna dela najrazličnejše pla- čevala; med delavci je cela vrsta stopenj, kakor pri strožjih ve- likega gospodarstva. Res, da določi pri delavcih osebno delo v pro- dukciji in ne osebna uslužnost; hierarhija torej ne rodi med ve- like razlike v interesih posami- nih delavskih skupin podjetja, da se le težko zavedo svoje interesne skupnosti.

Kljub temu imajo delavci ma- nufakture še en velik dobiček: čeprav je njih učna doba mnogo krajša kakor v rokodelstvu, ven- dar temelji njih delo na ročnosti in spretnosti, ki se da doseči sam- o z daljšo vajo. Zatogadelj se ne dade lahko nadomestiti. In naj je število brezposelnih, dela iš- čočih proletarcev na stopnji raz- voja, o kateri obravnavamo, še tako veliko, število izrujenih ma- nufakturnih delavcev med njimi ima za delavce manufakturne pe- riode v splošnem malo pomena.

Šele stroj spremeni to, šele stroj usluži vso množico brezpo- selnih industriji in vrže tudi že- ne in otroke proletarcev tropoma na delovni trg. S kakšnimi posledicami za odporno silo delavcev. (Konec prih.)

IZ UPRAVNIŠTVA.

Pošta nam je vrnila liste na- slednih naročnikov zaradi prese- litve: Anton Komar, Milwaukee, Wis.; Lampret, Indianapolis, Ind.; John Julijan, Hazzard, Pa.; Fr. Gorse, Pittsburg, Kans.; Anton Matjažič, Reading, Pa.; Simon Žerjav, San Diego, Cal.; Peter Hedzel, Noblestown, Allegheny Co., Pa.; Andrew Bogataj, Uni- versal, Pa.

DEGO, POLAK, ŠINI.

J. C. Kennedy.

Delavci vseh narodov na ze- meljski obliji si ustanavljajo svoje domove v Ameriki. Kapitalisti priznavajo to dejstvo in ne za- mudijo nobene prilike, da bi tega ne izkoristili. Oni hočejo delav- cev, ki bodo delali za najnižjo možno ceno, a pri tem početju se ne menijo za polt, pleme ali raso.

Na drugi strani pa se prav nič ne pomišljajo imeti predskdke do raznih plemen z namenom držati delavski razred v podrejenosti. Imenovane imenujejo "Degote", Poljake "Polake", med te so tudi Slovenci čisto prištet. Ogre imenujejo "Hunki-je", Jude "Šiute" in Irece "Miks". Oni hočejo, da se različni narodi med seboj imenujejo z zaničevalnimi priim- ki ter tako pospešujejo razliko med enim in drugim narodom, česar naravna posledica je, da je skoro nemogoče misliti na orga- niziranje vseh delavcev v eno ve- liko miho.

Tovariši delavci! Biti nam mo- ra jasno, da s tem prav ničesar ne pridobimo, ako eden drugega zmerjamo z imeni. Ravno obrat- no, pridobiti moramo vse, ako eden drugega rešpektiramo ter se združimo za pospeševanje skupnih interesov.

Mesto da se zmerjamo eden drugega z imeni "Dego", "Pol- lak", "Šini" itd., pustimo na strani vse predskdke in pripo- znajmo eden drugega kot brata in sodruga.

Prvi "Dego" v Ameriki je bil Kristof Kolumb. Ako bi ne bilo njegove neustrašenosti na morju, bi gotovo mnogo sedanjih pravih Amerikancev ne bilo tu v sedan- jem času.

Eden izmed najhrabrejših bo- jevnikov za svobodo v ameriški revolucionarni vojni je bil "Pol- lak" — Poljak grof Polaski in marsikdo komed nas bi bil prav iz sreča zadovoljen, ko bi mogel biti to kar je "Polak" — slavni pianist Paderewsky, ki koncerti- ra po Ameriki.

Največji mislec delavskega razreda v devetnajstem stoletju je bil "Šini" — Karl Marx. To je bil tisti "Šini", ki je zaklepal delavcem vsega sveta znani rek: "Delavci vsega sveta, združite se: zgubiti ne morete ničesar raz- ven verig, a pridobite lahko ves svet."

Resnici na ljubo povedano: ta- kovzani tujei (foreigners) stojijo danes dosti trdnjeje in odločnej- še za najboljšo ameriške tradicije svobode in pravice kakor pa ta- kovzani "najboljši Amerikanci".

Senator Root, na primer, eden izmed naših "velikih republikan- skih patriotov" se je pred krat- kem odlikoval s tem, da je hotel, da Zdr. države sprejmejo zakon, ki bi izključeval iz Amerike vsa- ko osebo, ki se je borila zoper vladajoči razred v svoji domovi- ni. Na ta način bi bili izročni kr- voločnosti ruskih rabljev vsi mo- žje in ženske, ki so hoteli ustano- viti v svoji domovini demokrati- čno vladno na mestu sedanje do- skrajnosti krivične carjeve vla- de.

Amerika je v resnici velikanski mlin svetovnih narodov, toda vsled tega nam ni treba imeti no- benega strahu pred bodočnostjo. Naše sedanje proste institucije otegnejo razni "Rooti" in drugi "sinovi revolucije" njegovega kalibra uničiti od strani tuje- rodnih naseljencev so popolnoma varne. Ti zaničevalni delavci, ka- tere skušajo kapitalisti in njihovi hlapci naštevati eden zoper dru- zega, se bodo kljub temu združili v slekono bratovščino ter ustano- vili najpopolnejšo industrijsko demokratično, kakršne svet do se- da še ni videl.

Gouverner v Nevadi je imenoval rudniškega magnata George Win- field-a za senatorja Z. dr. na me- sto umrlega senatorja Nixon-a. Winfieldovi milioni so posledica izkoriščevanja rudarjev v njega- vih rudnikih. V senatu Zdr. držav je danes deset desetih članov Winfieldovega kalibra, a kljub temu je večina ameriških delav- cev tako zaslepljena, da pričakuje zakonov proti izkoriščevanju de- lavcev od ljudi, kojih milioni so kristalizirano izkoriščevanje de- lavcev. Čudno, da ljudje niti ope- ludne ne vidijo!

Iz naselbin.

Jenny Lind, Ark. — Pred te- dni sem poročal v "Proletarcu", da smo delali v aprilu in maju. Za tem smo imeli dober teden počitnice in sedaj zopet delamo po 3 do 4 dni na teden. Tako pač toliko zaslužimo, da se za silo preživimo; zato tudi pri nas, ka- kor po drugih krajih Združenih držav, ne more biti govora o ka- ki prosperiteti, katero imajo ka- pitalisti in njihovo časopisje ve- dno na jeziku. Seveda, za nje je dovolj prosperitete, delavci pa pri njih sploh v poštev ne pride- mo. Vsak nov stroj in druge iz- najdbe na polju produkcije, po- menijo za kapitaliste povečanje prosperitete, a za delavca — po- večanje gorja, stradanja in sploš- nega pomanjkanja. Tako se beda delavstva neprestano veča, a profit kapitalistov pa vedno hitrej- še raste. Kapitalistom ne zadostu- je, da več producirajo z manjši- mi stroški ter tako večajo svoj profit, njih samogoltnost kljub temu draži svoj produkt.

V tej nečedni gonji kapitaliz- ma je delavstvo izročeno na mi- lost in nemilost njegovim zastop- nikom, ki so zaslužili vsi člove- sko družbo. Ako neče trpeča ljudstvo v tej sužnjosti poginiti od vsega hudega, mora misliti na rešitev. Ker pa jarem današnje kapitalistične družbe delavstvo najbolj žuli, je delavstvo v naj- večji meri prisiljeno misliti na rešitev. Poleg tega so pa delavci sprevideli, da se nihče ne briga zanje in za njih rešitev. Ako pa hočejo biti osvobodjeni, se morajo sami osvoboditi.

Do tega prepričanja je prišlo tudi lepo število tukajšnjih slo- venskih delavcev, ki so se zbrali 12. junija ter po vzgledu drugih naselbin ustanovili slov. social- istični klub, katerega so priklonili Jugoslovarski Soc. Zvezi s sede- žem v Chicago, Ill.

Na nas, članih kluba, je leželo, kako bo klub deloval in uspeval. Dolžnost vsakega člana je, da a- gitira med tukajšnjimi Slovenci za naš social. list "Proletarec", kajti najboljšo sredstvo za raz- širjanje soc. idej je socialistični časopis. Temelj socializma je iz- obrazba, ki omogočuje spoznanje lastnega položaja. Ako enkrat delavec spozna svoj bedni polo- žaj, sprevidi kdo je kriv njegove bede in pozna pot do boljše bo- dočnosti, bo z radostjo pristopil v socialistični klub ter pomagal potom organizacije čim prej u- resničiti soč. ideje, kar pomeni prava nebesa za človeštvo že tu- kaj na zemlji.

Zatorej sodrugi novega kluba, le pogumno naprej, na delo! Pr- hodujo sejo naj vsak pride naj- manj z enim novim članom. Čim močnejši bo naš klub, čim moč- nejša organizacija, tem prej bo konec naše bede. Naš boj je svet in pravičen! Mi ne zahtevamo nič drugega kakor svoje pravice!

Naš klub je prvi slov. sociali- stični klub v državi Arkansas. Ker pa je še večjih naselbin, kakor Huntington, Alex, Altus, Arkow in druge, smo lahko uver- jeni, da se tudi po drugih nasel- binah kmalu ustanove soc. klub- ter tako tudi Slovenci v tej drž- vi stojijo v vrste organiziranega delavstva, ki stremi za tem, da odpravi sedanji krivični družab- ni red ter na mestu njega postavi človeško družbo, ki bo pravična vsem ljudem, ne oziraje se na stan.

Zatorej, sodrugi, s pogumom in neustrašeno naprej za povzdigo in napredek našega kluba ter razširjanje soc. misli! — S soc. pozdravom — F. G.

Delavci, ne hodite v Murray, Utah; Hurley, Wis. in Blair, Ne- vada, ker štrajki tam še vedno trajajo.

Genjeni sodrug! — Ker sem ja- edini Slovenec tu v Glasston, N. D., ne morem nič agitirati za "Proletarca", dasi bi to storil prav z veseljem. Da pa vseeno ne kaj storim za splošno dobroga delavskega lista, pošiljam "Možn z batom" en dolar, da bo list čim prej izhajal dvakrat na teden ali pa na osmih straneh. Ako bo treba, se bom oglašil še v enim dolarjem, samo da se Možn z batom dajo čim prej počitnice. Socialistični pozdrav — Anton Brunovič.